

2024/2098

29.7.2024

DECYZJA RADY (WPZIB) 2024/2098

z dnia 26 lipca 2024 r.

w sprawie mianowania Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w regionie Wielkich Jezior

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 33 i art. 31 ust. 2,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 20 lutego 2023 r. Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie odnowionej unijnej strategii na rzecz Wielkich Jezior, w których zwróciła się do Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwanego dalej „Wysokim Przedstawicielem”) o przedłożenie wniosku w sprawie przywrócenia stanowiska Specjalnego Przedstawiciela UE (SPUE) w regionie Wielkich Jezior.
- (2) SPUE w regionie Wielkich Jezior powinien zostać mianowany na początkowy okres 12 miesięcy.
- (3) Rada i Komisja, przy wsparciu Wysokiego Przedstawiciela, powinny zapewnić spójność między poszczególnymi dziedzinami swoich działań zewnętrznych Unii w regionie Wielkich Jezior i ściśle ze sobą współpracować w tym celu. SPUE powinien w tej kwestii wspierać instytucje i współpracować z nimi.
- (4) SPUE będzie wykonywać mandat w sytuacji, która może ulec pogorszeniu i mogłaby utrudnić osiągnięcie celów działań zewnętrznych Unii określonych w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Specjalny Przedstawiciel Unii Europejskiej

Johan BORGSTAM zostaje niniejszym mianowany Specjalnym Przedstawicielem Unii Europejskiej (SPUE) w regionie Wielkich Jezior od dnia 1 września 2024 r. do dnia 31 sierpnia 2025 r. Rada może zdecydować o przedłużeniu lub o wcześniejszym zakończeniu mandatu SPUE na podstawie oceny dokonanej przez Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa (KPiB) oraz wniosku Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwanego dalej „Wysokim Przedstawicielem”).

Artykuł 2

Cele polityki

Mandat SPUE jest zgodny z celami polityki zagranicznej Unii w regionie Wielkich Jezior oraz z konkluzjami Rady z 20 lutego 2023 r. sprawie odnowionej strategii na rzecz Wielkich Jezior. Wśród tych celów są:

- a) przyczynianie się do pokoju, stabilności i bezpieczeństwa w regionie Wielkich Jezior poprzez promowanie deeskalacji napięć i zapobieganie konfliktom oraz wspieranie dialogu i długoterminowych regionalnych rozwiązań kryzysów i konfliktów, w szczególności w odniesieniu do wschodnich obszarów Demokratycznej Republiki Konga (DRK);
- b) przyczynianie się do przekształcania czynników i źródłowych przyczyn braku bezpieczeństwa i niestabilności we wspólnie możliwości, a także uwolnienie pełnego potencjału regionu Wielkich Jezior;
- c) budowanie silniejszego, pełniejszego i bardziej strategicznego partnerstwa z krajami regionu Wielkich Jezior w celu zwiększania dobrobytu i bezpieczeństwa w oparciu o wspólne wartości i interesy.

Artykuł 3**Mandat**

Aby umożliwić osiągnięcie celów polityki określonych w art. 2, mandat SPUE obejmuje:

- a) wspieranie Wysokiego Przedstawiciela we wdrażaniu konkluzji Rady z 20 lutego 2023 r. w sprawie odnowionej strategii na rzecz regionu Wielkich Jezior;
- b) nawiązywanie i utrzymywanie bliskich kontaktów i współpracy z krajami regionu Wielkich Jezior, w szczególności z DRK, Burundi, Rwandą i Ugandą; krajami w szerszym regionie mającymi szczególne interesy polityczne, dyplomatyczne, bezpieczeństwa lub gospodarcze w regionie Wielkich Jezior, w tym sygnatariuszami Ram pokoju, bezpieczeństwa i współpracy dla DRK i regionu; kluczowymi organizacjami i forami regionalnymi, a mianowicie Unią Afrykańską (UA), Wspólnotą Wschodnioafrykańską (EAC), Południowoafrykańską Wspólnotą Rozwoju (SADC), Wspólnotą Gospodarczą Państw Afryki Środkowej (ECCAS), Międzynarodową Konferencją w sprawie Regionu Wielkich Jezior (ICGLR), Wspólnotą Gospodarczą Państw Wielkich Jezior oraz Wspólnym Rynkiem Afryki Wschodniej i Południowej (COMESA); Organizacją Narodów Zjednoczonych, w szczególności ze specjalnym wysłannikiem Sekretarza Generalnego ONZ ds. Regionu Wielkich Jezior oraz misją stabilizacyjną Organizacji Narodów Zjednoczonych w DRK (MONUSCO); międzynarodowymi instytucjami finansowymi; międzynarodowymi partnerami o podobnych poglądach i innymi wiodącymi podmiotami regionalnymi i międzynarodowymi; oraz właściwymi podmiotami niepaństwowymi, takimi jak władze i społeczności lokalne, społeczeństwo obywatelskie, instytuty badawcze, media i sektor prywatny;
- c) wspieranie regionalnych działań mediacyjnych i ułatwień, takich jak procesy z Luandy i Nairobi, oraz, jeżeli jest to konieczne i na wniosek odpowiednich stron i zainteresowanych stron, bezpośrednie zaangażowanie się w mediację, działania wspierające mediację i dialog, aby utrzymać i przywracać pokój na każdym etapie i na wszystkich szczeblach, w tym poprzez wspieranie negocjowania porozumień o zawieszeniu broni i porozumień pokojowych, a także promować włączenie społeczeństwa obywatelskiego, kobiet i młodzieży na wszystkich etapach zaprowadzania pokoju;
- d) doradzanie i przedstawianie sprawozdań na temat możliwości wspierania przez Unię inicjatyw w zakresie zapobiegania konfliktom, procesów pokojowych, stabilizacji i konsolidacji pokoju. W związku z tym SPUE, w porozumieniu z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, może odgrywać rolę we wspieraniu wdrażania porozumień o zawieszeniu broni i porozumień pokojowych oraz innych powiązanych porozumień, w tym poprzez udzielanie wsparcia w zakresie monitorowania przestrzegania przepisów oraz interweniowanie u stron na płaszczyźnie dyplomatycznej w przypadku nieprzestrzegania tych porozumień;
- e) zapewnianie doradztwa uwrażliwiającego na konflikty i uwzględniającego aspekt płci oraz dotyczącego stabilizacji w regionie, rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji ugrupowań zbrojnych oraz reformy sektora bezpieczeństwa w DRK, w tym w ramach wycofywania MONUSCO;
- f) wnoszenie wkładu w regionalne wysiłki mające na celu zapobieganie konfliktom i przekształcenie źródłowych przyczyn braku bezpieczeństwa i niestabilności we wspólne możliwości poprzez promowanie współpracy i integracji regionalnej, również w zakresie dobrych rządów i praworządności, w szczególności koncentrowanie się na kwestii nielegalnej eksploatacji zasobów naturalnych i handlu nimi oraz wspierania inicjatywy na rzecz rozwoju modelu zarządzania zasobami, kierowanego przez Afrykę, który jest zrównoważony, sprawiedliwy, ekologiczny i oparty na prawach człowieka i, w tym poprzez współpracę z sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim;
- g) propagowanie zasad humanitarnych i dostępu pomocy humanitarnej, poszanowania międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka, dostępu do wymiaru sprawiedliwości, współpracy sądowej i mechanizmów sprawiedliwości okresu przejściowego; zwracanie szczególnej uwagę na zwalczanie przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć i naruszeń praw kobiet i dzieci, również w odniesieniu do przymusowego werbowania;
- h) przyczynianie się do lepszego zrozumienia roli Unii wśród liderów opinii w regionie Wielkich Jezior i wspieranie strategicznej i proaktywnej komunikacji na temat celów Unii w tym regionie.

Artykuł 4**Wykonywanie mandatu**

1. SPUE jest odpowiedzialny za wykonywanie mandatu, działając pod zwierzchnictwem Wysokiego Przedstawiciela.

2. KPiB utrzymuje uprzywilejowane stosunki ze SPUE i jest podstawowym punktem kontaktowym SPUE z Radą. KPiB ukierunkowuje pod względem strategicznym i politycznym działania prowadzone przez SPUE w ramach mandatu, bez uszczerbku dla uprawnień Wysokiego Przedstawiciela.
3. SPUE ściśle koordynuje swoje działania z odpowiednimi departamentami Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) i z Komisją.
4. SPUE ściśle koordynuje swoje działania z delegaturami Unii w regionie Wielkich Jezior.
5. Biuro SPUE mieści się w siedzibie ESDZ, a SPUE odbywa regularne wizyty w regionie Wielkich Jezior.

Artykuł 5

Finansowanie

1. Finansowa kwota odniesienia przewidziana na pokrycie wydatków związanych z mandatem SPUE w okresie od dnia 1 września 2024 r. do dnia 31 sierpnia 2025 r. wynosi 1 500 000 EUR.
2. Wydatkami zarządza się zgodnie z procedurami i zasadami mającymi zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.
3. Zarządzanie wydatkami podlega umowie między SPUE a Komisją. SPUE odpowiada przed Komisją za wszystkie wydatki.

Artykuł 6

Powołanie i skład zespołu SPUE

1. W granicach mandatu SPUE oraz odpowiednich udostępnionych środków finansowych SPUE odpowiada za powołanie swojego zespołu (zwanego dalej „zespołem SPUE”). Zespół SPUE musi dysponować wiedzą fachową na temat konkretnych kwestii politycznych związanych z mandatem. SPUE niezwłocznie informuje Radę i Komisję o składzie zespołu SPUE.
2. Państwa członkowskie, instytucje Unii i ESDZ mogą zaproponować oddelegowanie personelu do współpracy ze SPUE. Wynagrodzenie takiego oddelegowanego personelu jest pokrywane, w stosownych przypadkach, przez dane państwo członkowskie, daną instytucję Unii lub przez ESDZ. Do zespołu SPUE włączeni mogą być również eksperci oddelegowani przez państwa członkowskie do instytucji Unii lub do ESDZ. Zatrudniani na podstawie umów członkowie personelu międzynarodowego muszą posiadać obywatelstwo jednego z państw członkowskich.
3. Cały oddelegowany personel nadal podlega administracyjnie wysyłającemu państwu członkowskiemu, wysyłającej instytucji Unii lub ESDZ; personel ten wypełnia obowiązki i podejmuje działania w interesie mandatu SPUE.
4. Zespół SPUE ulokowany jest w tym samym miejscu co właściwe wydziały ESDZ lub delegatury Unii, aby zapewnić spójność i zgodność ich odpowiednich działań. SPUE ułatwi ponowne otwarcie biura Unii w Gomie (DRK), w tym poprzez tymczasowe rozmieszczenie tam personelu z zespołu SPUE.

Artykuł 7

Przywileje i immunitety SPUE oraz zespołu SPUE

Przywileje, immunitety i inne gwarancje niezbędne do realizacji i sprawnego funkcjonowania mandatu SPUE i członków zespołu SPUE uzgadnia się, stosownie do przypadku, ze stroną przyjmującą lub stronami przyjmującymi. Państwa członkowskie, ESDZ i Komisja zapewniają w tym celu wszelkie niezbędne wsparcie.

*Artykuł 8***Bezpieczeństwo informacji niejawnych UE**

SPUE i członkowie zespołu SPUE przestrzegają zasad i minimalnych norm bezpieczeństwa ustanowionych decyzją Rady 2013/488/UE ⁽¹⁾.

*Artykuł 9***Dostęp do informacji i wsparcie logistyczne**

1. Państwa członkowskie, służby Komisji, ESDZ oraz Sekretariat Generalny Rady zapewniają SPUE dostęp do wszelkich stosownych informacji.
2. Delegatury Unii w regionie Wielkich Jezior lub państwa członkowskie, lub obydwa, stosownie do przypadku, zapewniają wsparcie logistyczne w regionie.

*Artykuł 10***Bezpieczeństwo**

Zgodnie z polityką Unii dotyczącą bezpieczeństwa personelu rozmieszczonego poza terytorium Unii w ramach zadań operacyjnych na mocy postanowień tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej SPUE podejmuje wszystkie działania możliwe do zrealizowania w uzasadnionych granicach, zgodne z mandatem SPUE oraz odpowiadające stanowi bezpieczeństwa na obszarze geograficznym, za który jest on odpowiedzialny, służące zapewnieniu bezpieczeństwa całemu personelowi bezpośrednio mu podlegającemu, w szczególności:

- a) sporządza plan bezpieczeństwa oparty na wskazówkach ESDZ, obejmujący specyficzne fizyczne, organizacyjne i proceduralne środki bezpieczeństwa, regulujący zarządzanie bezpiecznym przemieszczaniem się personelu do obszaru, za który jest on odpowiedzialny, i w obrębie tego obszaru, jak również reagowanie na zdarzenia związane z naruszeniem bezpieczeństwa, a także zawierający plan awaryjny i plan ewakuacyjny;
- b) zapewnia objęcie całego personelu rozmieszczonego poza terytorium Unii ubezpieczeniem od wysokiego ryzyka, odpowiednio do warunków panujących na obszarze, za który jest on odpowiedzialny;
- c) zapewnia, by wszyscy członkowie zespołu SPUE, którzy mają być rozmieszczeni poza terytorium Unii, w tym zatrudniony na podstawie umów personel miejscowy, odbyli przed przyjazdem na obszar, za który jest on odpowiedzialny, lub niezwłocznie po przyjeździe odpowiednie szkolenie w zakresie bezpieczeństwa, na podstawie wskaźników ryzyka określonych dla tego obszaru przez ESDZ;
- d) zapewnia wdrożenie wszelkich uzgodnionych zaleceń wydanych po dokonaniu regularnych ocen bezpieczeństwa oraz – w ramach regularnych sprawozdań o postępach oraz końcowego całościowego sprawozdania z wykonania mandatu – przedstawia Radzie, Wysokiemu Przedstawicielowi i Komisji pisemne sprawozdania dotyczące wdrażania tych zaleceń oraz innych kwestii związanych z bezpieczeństwem.

*Artykuł 11***Składanie sprawozdań**

SPUE regularnie składa sprawozdania ustne i pisemne Wysokiemu Przedstawicielowi, ESDZ i KPiB. W razie potrzeby SPUE składa również sprawozdania grupom roboczym Rady. Regularne sprawozdania pisemne są rozprawdane poprzez sieć COREU. Na zalecenie Wysokiego Przedstawiciela lub KPiB SPUE może składać sprawozdania Radzie do Spraw Zagranicznych. SPUE może uczestniczyć w informowaniu Parlamentu Europejskiego.

*Artykuł 12***Koordinacja**

1. SPUE przyczynia się do jedności, spójności i efektywności działań Unii oraz pomaga w zapewnieniu spójnego wykorzystywania wszystkich instrumentów Unii i działań państw członkowskich, aby osiągnąć cele polityki Unii. SPUE koordynuje swoje działania z działaniami ESDZ i Komisji. SPUE regularnie przekazuje informacje delegaturom Unii i misjom państw członkowskich w regionie Wielkich Jezior.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2013/488/UE z dnia 23 września 2013 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących informacji niejawnych UE (Dz.U. L 274 z 15.10.2013, s. 1).

2. SPUE utrzymuje ścisłą współpracę w terenie z szefami delegatur Unii i z szefami misji państw członkowskich. Dokładają oni wszelkich starań, aby wspierać SPUE w wykonywaniu jego mandatu. W tym celu SPUE współpracuje również z innymi podmiotami międzynarodowymi i regionalnymi w terenie.

Artykuł 13

Przegląd

Wdrażanie niniejszej decyzji i jej spójność z innymi działaniami Unii w regionie Wielkich Jezior są przedmiotem regularnych przeglądów. SPUE przedstawia Radzie, Wysokiemu Przedstawicielowi i Komisji regularne sprawozdania o postępach prac, a do dnia 31 maja 2025 r. – końcowe, całościowe sprawozdanie z wykonania mandatu.

Artykuł 14

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 lipca 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

BÓKA J.